

EU:sta tulevat sääntelyt vaikuttavat kuntien yrityslupiin

Työ- ja elinkeinoministeriöille (TEM) vastuulle on tullut kaksi EU-lakiin ja -direktiiviin liittyvää toimeenpanotehtävää, jotka molemmat koskettavat kuntien myöntämiä lupia. Nämä ovat Single Digital Gateway (SDG) asetus sekä uusiutuvan energian direktiivi (RED II). Yhteistä näille on se, että molemmat koskettavat osaa rakentamiseen, ympäristönsuojeluun ja ympäristöterveyteen liittyviä lupia.

Kansallisia ratkaisuja veloitetaan käyttöönotettavaksi

TEM:n koordinoimassa Luvat ja valvonta -hankkeessa toteutettu Luvat ja valvonta -palvelu on sähköinen yhteyspiste eli yksi luokku kansalaiselle lupapalveluiden hakemista varten. Tavoitteena on helpottaa loppukäyttäjän monilupaisten hankkeiden lupa-asiointia ja se mahdollistaakin viranomaisten välistä yhteistoimintaa. RED II -direktiiviin liittyvä uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä säädetty laki (1145/2020) 2 luvun 6§ 1, 8 ja 10 velvoittaa kuntia tarjoamaan rakennus- ja ympäristöluvat sekä kuntien oman sähköisen asiointipalvelun että Luvat ja valvonta -palvelun kautta, jossa luvanhakija voi hoitaa tarvitsemansa uusiutuvan energian tuotantolaitoksen liittyvää lupa-asiointia yhdestä paikasta.

Luvat, joita RED II koskettaa ovat seuraavat:

Ympäristölupa (Ympäristönsuojelulaki (527/2014), 27 §)

Ympäristönsuojelulain mukainen rekisteröintimenettely (YSL (527/2014) 116 §)

Rakennuslupa (Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 125 §)

Toimenpidelupa (Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 126 §)

Rakennuksen purkamislupa ja -ilmoitus (Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 127 §)

Suunnittelutarveratkaisu (Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 137 §)
Vain rakennuslupamenettelyn yhteydessä käsiteltävä suunnittelutarveasia.

Poikkeamispäätös (Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 174 §) Vain rakennuslupamenettelyn yhteydessä käsiteltävä vähäinen poikkeaminen.

Eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 33 §:n ja sivutuoteasetuksen 23 ja 24 artiklan mukaiset **rekisteröinti- ja hyväksyntämenettelyt**

Luettelon lähde: (12.1.2023 ELY Lupaneuvonnan muistutuskirje kuntien kirjaamoihin)

Single Digital Gatewayn päämääränä on sähköistää kansalaisten ja yritysten asiointia EU:ssa

EU:n Single Digital Gateway (SDG) asetuksen tavoitteena on muun muassa helpottaa EU-kansalaisten ja yritysten sähköistä asiointia rajat ylittävissä tilanteissa siten, että kansalainen pystyy EU-maissa hoitamaan kyseisen direktiivin mukaiset palvelut kotimaassaan. Kuntien yritysluvat ovat SDG-asetuksen piirissä. Asetus on voimassa ja siirtymäaika päättyi 2023. SDG-asetus velvoittaa kuntia sähköistämään yrityslupapalvelunsa rajat ylittävästi EU:n sisällä. Jos kunnat eivät muiden viranomaisten joukossa digitalisoi yrityslupapalveluitaan, voi Suomelle koitua EU-sanktioita.

Kuntien yritysluvat, kuten rakennuslupa, terveydensuojelulain mukainen ilmoitus, tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupa sekä ympäristölupa tulee digitalisoida niin, että minkä tahansa EU-jäsenmaan yritys voi hakea lupaa toisesta jäsenmaasta käsin ennen toisen jäsenmaan siirtymistä.

Näiden lupien sähköiset järjestelmät tukevat SDG-asetuksen vaatimuksia:

1. Rajat ylittävän tunnistuksen mahdollistaminen (eldas tai muu ratkaisu)
2. Ulkomaisen postinumeron ja kuntatiedon lisääminen (+ muut lomakkeen muokkaamiset)
3. Rajat ylittävän maksaminen mahdollistaminen
4. Mahdollista ulkomaisten yritysten asiointi ilman kotimaista y-tunnusta (VIES)
5. Mahdollista rajat ylittävien yritysten henkilöiden valtuus toimia yrityksen puolesta (onko tarvetta valtuuttamisella?)

Yksi luokku EU kansalaisille ja yrityksille

SDG-asetuksen näkyvin osa on portaali, Your Europe (<https://europa.eu/youreurope/>), jonka kautta EU-kansalaiset ja yritykset löytävät keskeisen informaation palveluista ja palvelukanavista. Prosessi menee siten, että EU-kansalainen etsii palvelua Your European kautta, käyttäjä ohjataan haun sisällön perusteella verkkosivuille, joka voi olla esimerkiksi vero.fi, kela.fi tai suomi.fi. Kuntien lupapalveluiden kohdalla palvelusta siirrytään suomi.fi:n, jossa tarvittava informaatio EU-kansalaiselle tuodaan näkyviin Suomi.fi-palvelutietovarannosta (PTV). Tämän vuoksi onkin tärkeää, että yritysluvat ja niiden sähköiset asiointipalvelut on kuvattu Palvelutietovarantoon kolmella kielellä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Lupapalveluissa, jotka ovat SDG:n alla, tulee sähköisen asiointin olla mahdollista. Usein asiointikanavissa nähtävät tulostettavat lomakkeet tai pdf-lomakkeet, jotka lähetetään sähköpostitse, eivät ole enää jatkossa riittäviä. Lomakkeen tulee olla sellainen, että sen voi lähettää internetselaimesta. Selaimesta lähetetty lomake voi mennä sähköpostina kunnan sähköpostiin. SDG asetus ei kuitenkaan vaadi, että itse lupapalvelu tai lomakkeen tekstit tulisi kääntää englanniksi.

Mitkä ovat vaikutukset kuntien sähköisiin asiointijärjestelmiin

Luvat ja valvonta -palvelua ei ole kehitetty vain RED II -direktiivin toimeenpanoon, vaan se sisältää laajempia kokonaisuuksia. SDG-asetuksen veloitteen piiriin kuuluu lupia, jotka löytyvät Luvat ja valvonta -palvelusta. Yksi näistä on tapahtumajärjestämisen kokonaisuus ja sen alta esimerkiksi luvat alueen käyttölupa, ilmoitus melusta ja tärinästä ja tiedottaminen tilapäisestä elintarvikemyynnistä.

Kuntien tulee tarkastella palveluprosessia kokonaisuudessaan, kun he ottavat sähköisen asiointipalveluunsa Luvat ja valvonta -palvelun kautta käyttöönsä. Tämä vaatii kunnan sähköiseen asiointipalveluun kehitystyötä. On tärkeää huomioida, että ne luvat, jotka liitetään Luvat ja valvonta -palveluun, tulee täyttää myös SDG-asetuksen veloitteet.

Kunnat ilman sähköistä asiointijärjestelmää

Luvat ja valvonta -palvelu tarjoaa kaksi vaihtoehtoista tapaa Luvat ja valvonta -palvelun asiointien liittämiseksi viranomaisen asiointipalveluihin. Tavat ovat sähköinen tiedonvälitysrajapinta, josta edellinen kappale kertoi sekä kevytasiointi.

Kevytasiointi on tarkoitettu tilanteisiin, joissa viranomaisella ei ole tarjolla sähköistä asiointipalvelua asiakkaalle. Asiakkaiden lupa- ja valvontahakemukset otetaan vastaan sähköpostitse, paperi-, PDF-, nettilomakkeella tai muulla ei sähköisellä tavalla. Tällöin Luvat ja valvonta -palvelun kevytasiointilomakkeet korvaavat edellä mainitut perinteiset tavat asiakkaiden hakemuksien vastaanottamiseksi. Kun Luvat ja Valvonta -palvelun luvat toimivat rajat ylittävästi, riittää, että kunnilla, joilla ei ole sähköistä järjestelmää käytössä, valitsevat Luvat ja Valvonta -palvelun liitostavaksi kevytasiointin. Se, että asiakas voi toimittaa hakemukset Luvat ja valvonta -palvelun kautta sähköisesti, on osin riittävä SDG-asetuksen täyttämiseksi. Huomioitavaa on, että Luvat ja valvonta -palvelu sähköistää asiointin asiakkaalle, mutta ei muuta kunnan sisäistä käsittelyprosessia. Tarvittaessa viranomaisen tehostaa omaa käsittelyprosessiaan hankkimalla sähköisen asiointiratkaisun.

Yhteenveto

EU:n ja kansallisten säädösten mukaisesti kuntien tulee

Sähköistää SDG-asetuksen alaiset luvat rajat ylittävästi,
lisätietoja www.sdgfinland.fi

Ottaa käyttöön Luvat ja valvonta -palvelu liittämällä REDII-direktiivin
velvoittamien menettelyiden asiointipalvelut Luvat ja valvonta -palveluun,
josta lisätietoja www.luvatjavalvonta.fi

Kuntaliiton asiantuntijat, jotka voivat kertoa lisää

Jaana Jormanainen

Erityisasiantuntija

Strategiayksikkö, Digitalisaatio ja tietoyhteiskunta

Vastuualueet

Asiantuntija-, edunvalvonta- sekä kehittämistehtävät erityisesti tiedon yhteentoimivuuden ja hyödyntämisen mahdollistamiseksi kunnissa.

Julkishallinnon tietovirrat, tietovarannot ja tiedon hyödyntäminen.

EU-edunvalvonta ja yhteistyö digitalisaatio- ja tieto/data-asioissa.

Page URL:

<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2024/eusta-tulevat-saantelyt-vaikuttavat-kuntien-yrityslupiin>